

## A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

|                              |              |
|------------------------------|--------------|
| Egy évre . . . . .           | 6 frt. — kr. |
| Fél évre . . . . .           | 3 „ — „      |
| Negyed évre . . . . .        | 1 „ 50 „     |
| Egyes szám ára . . . . .     | 6 „          |
| Külföldre egy évre . . . . . | 8 „ — „      |

Ezen lap megjelenik  
hétenként kétszer:  
vasárnap és csütörtökön.

## SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

## Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond  
sorért vagy annak térfogatáért  
4 kr., s minden egyszeri közlés  
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.  
Nagy és többször közlendő  
hirdetményt a kiadóhivatal ár-  
kedvezményben részesít.

A „Nyílttér“ rovatban  
közlendő cikkek soronként  
10 kr. díjért közöltetnek.

## SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

## KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyílttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

## Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1885. évi folyamára.

A „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

|                              |              |
|------------------------------|--------------|
| Egy évre . . . . .           | 6 frt. — kr. |
| Fél évre . . . . .           | 3 frt. — kr. |
| Negyed évre . . . . .        | 1 frt 50 kr. |
| Külföldre egy évre . . . . . | 8 frt. — kr. |

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Előfizetések elfogadtatnak Kézdi-Vásárhelyt a kiadó-hivatalban, Csik-Szeredán Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél. Az előfizetési pénzek vidékről — legcélszerűbben posta-utalvánnyal — Kézdi-Vásárhelyre, lapunk kiadó-hivatalába küldendők.

Félreértés kikerülése végett kijelentjük, hogy azoknak, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, lapunkat csak azon reményben küldöttük és fogjuk talán ezután is küldeni, hogy a hátralékot utólagosan befizetik.

„székelyföld“ kiadó-hivatala.

## Hangok a Székelyföldről.

(Vége.)

A kik a Székelyföld fekvését ismerik, tudják, hogy annak keleti határát Románia Moldvának nevezett azon része képezi, mely a Dunától és a tengertől legtávolabb esik, a miért Moldvának nyugoti része régi idők-től fogva egészen a legutóbbi időkig gabná-

jának s más nyers terményeinek feleslegével egészen a Székelyföldre volt utalva.

A székely kézműipar nagy feleslegének kiviteli piaca szintén Moldva volt. A székelyek látták el csaknem az egész Moldva nagy részét csizmával, kalappal, hordókkal, asztalos-munkákkal, csebrekkel, cserép- és üvegárukkal stb. stb.

Szóval: mielőtt a brassó-predeali vasút ki nem épült, nemcsak Erdély keleti része, hanem még maga Brassó is az Ojtozon és így a Székelyföldön keresztül, székely kereskedők közvetítésével fedezte esetleg akkori csekély tengeriszükségletét s viszont az Ojtozon keresztül küldötte Moldvába iparcikkeit.

Ezen tényállásból kifolyólag tehát önként következett ipar és kereskedelem dolgában a Székelyföldön az élenk élet.

Ezért az akkori viszonyokhoz és Erdély más részeihez képest — még a szász földet sem véve ki — a székely ipar és kereskedelem nemcsak meglehetősen, hanem fényesen is virágzott. A székely szesz nemcsak a Székelyföldet, hanem úgy szólván az egész Erdély nagy részét dominálta. Segesvár, Medgyes, Szeben stb. vidékeit nagy részben, Brassót és vidékét teljesen a Székelyföld látta el szeszszel.

S miután a keleti vasút Brassó kedvéért oly szépen délnek kanyarodott, a Székelyföld közvetlen háttérben levő gabona és más nyers termények, valamint a székely iparcikkek nagy része nem a Székelyföldön keresztül vezető rövid úgyn, de rossz úton, hanem a száz kilométerrel is hosszabb brassó-predeali irányban vitetnek, mert az az út ha nem olcsóbb, sőt egyes helyekről, ha drágább is, de kényelmesebb. Ilyenformán mi székelyek szépen oda jutottunk, hogy a közvetlen hátunk mögött levő moldvai gabonákkal és nyers terményekkel nemcsak hogy nem kereskedhetünk, hanem úgy a

sepsiszéki szeszgyárak, valamint a kézdivásárhelyi tizenhárom szeszgyár mindennapi törökbuza-szüksége is Brassón keresztül szállittatik vissza Kézdi-Vásárhelyre.

Brassótól Kézdi-Vásárhelyig 100 kilo gabona szállítása 50—60 krba kerül. Ily körülmények között mi lehetne természetesebb, mint az, hogy a székely szeszgyárak — legalább haszonnal — szeszt nemcsak hogy nem szállithatnak, hanem lassan-lassan és fokozatosan még a székelyföldi piacokról is részben leszorították és leszorítottatnak a brassóvidéki szeszgyárak által.

Mialatt a brassóvidéki kényelmes és valami nagy szellemi képességgel sem vádolható szeszgyártulajdonosok gyárjai a kedvező viszonyoknál fogva (olcsó pénz, vasút) óriási dimenziókban nőnek és eddig hallatlan eredményeket értek és érnek el, azalatt Kézdi-Vásárhely város vas-szorgalmu szeszgyárosai küzdenek a létfenntartás lehetőségéért; pedig mekkora különbség van a kettő között szorgalom, kitarás és üzleti felfogás dolgában! És csakis ennek tulajdonítható, hogy még valahogy bírják és megállni képesek; különben már is elsodorta volna őket amazoknak a rendkívül előnyös helyzet folytán keletkezett versenye; mert nagy mesterség, ugyanegy idő alatt oda futni ennek gyalog, hova amaz elérhet lóháton.

Én, a ki a viszonyokat és helyzetet e téren meglehetősen alaposan ismerem, Isten és ember előtt nyíltan és bátran merem állítani, hogy nem hiszem, hogy ne lenne a magyar birodalomnak más olyan nemzetisége, — még az izraelitákat sem véve ki — melynek fiából a kézdivásárhelyi szeszgyárosokat jobban pótolni lehetne s kik a kézdivásárhelyi szeszgyárosok jelenlegi helyzetében még úgy is, mint a hogy ők, meg tudnának állani!

A kézdivásárhelyi szeszgyárosok a vasútnak nemcsak a gabona és szesz szállításánál érzik hiányát, hanem még a hizott marha el-

szállításánál is. Tudvalevő ugyanis, hogy az a 2—3 napi utazás, jt. i. míg az ökör lábán Földvárig vagy Brassóig ér, 30—40 kilót vesz le minden darabnak súlyából, mely csekélység csak Háromszék ökörküldeményénél is kitesz évenként legalább 120—150 ezer forintot.

A mint megsemmisült a Székelyföld gabna-kereskedelme és lehanyatlott szeszipara, éppen oly arányban ment és megy tönkre a Székelyföldnek csak nem rég virágzott minden más-nemű ipara és kereskedelme; mert a kényelmesebb és alkalmasabb közlekedési eszközökkel, olcsóbb pénzzel bíró versenytársai mindenünne kiszorítják. A székely birtokosság helyzetét alig lehetne híven ecsegetelni; folytonos küzdelem, erőfeszítés, és az eredmény: hanyatlás, pusztulás, szegényedés! De állapota nemcsak szomorú, hanem még bosszantó és ingerlő is. Nem elég, hogy a romániai nagy versenynök torkában van, hanem ha olykor-olykor valami feleslege van, azt sem tudja értékesíteni: ma pl. van bővön zabja és egy métermázsza zab Kézdivében 2 frt 50 kr, holott Budapesten 6 frt. De mivel szállítsuk? És mindez nagyon természetes, mert a mai időben virágzó gazdaszatról, ipar és kereskedelemről beszélni ott, ahol nincs vasút, ahhoz legalább is egy kis téboly okvetlenül szükséges.

Nem csoda tehát, hogy ma már iparosaink többé nem iparozikkikkel árasztják el Moldvát, hanem saját személyükkel.

Mégis vannak sokan még székelyek is, kik azt állítják, hogy nincs székely-kivándorlás. Balga hiedelem! Csak egy jó szomszéd aszszonyt kell kérdezni a Székelyföld keleti felének bármelyik községében, a ki tudja a faluban történeteket s az mindjárt előszámlálja név szerint, hogy az ő idejében és helységéből kik mikor és mi okból mentek be végképen Moldvába. Egy kézdivásárhelyi ilyen asszony egy szuszra az utolsó 10—15

## A „Székelyföld“ tárczája.

## Kamilla.

(Elbeszélés.)

Irta Dobay János.

## II. RÉSZ.

(Folytatás.)

## IV.

Másnap a falu szomorú képet nyújtott. A házak nagy részben összeomolva és az ár által elsodorva, egy-egy élőfa vagy megmaradt omladék mutatá, hogy hol feküdtek azelőtt azon csinos, egyszerű házikók, melyekben egy szegény, de boldog nép lakott. Sokan nem tudták felismerni telkeiket, a víz annyira egyformává tett mindent.

A szerencsétlenség e pillanataiban Felsze-giné igazi védangyala volt a kis falunak. Épütfákat adott ingyen az új házak felépítéséhez, szóval és pénzzel segítette a lakosokat hajlékaik helyreállításában, a nők és gyermekek pedig a kastélyban nyertek menhelyet.

Az ifju tisztartó és Kálmán mindig ott voltak az építkezéseknél; ők vezettek, rendeztek mindent s így már egy hét alatt a lakosok ideiglenesen fedél alatt valának, s a kastély ismét visszanyeré rendes képét.

Az uri lak megtelt vendégekkel és a szokott vig élet ütött ismét tanyát.

Kálmán a lefolyt izgalmas napok alatt nem foglalkozhatott annyit Kamillával, mint a hogy akarta volna; de azok a lélekteljes pillantások, mikkel Kamilla olykor-olykor megjutalmazá, szívét boldogsággal tölték el. Ifju lelkének egész rajongásával szerető Kamillát s napról napra erősebb lett benne azon elhatározás, hogy a legelső alkalommal ösztön kitarja szívét édes anyja előtt, kiről még volt győződve, hogy ha nem is éppen nagyon akarja ezen összeköttetést, de nem fog akadályokat gördíteni elébe, s aztán Kamilla elébe lép, megvallja szerelmét s megkéri kezét. Kamilla ugyan nem mondotta, hogy szereti, de megengedte abban a részes s mégis oly kedves pillanatban, hogy érzelmeiről beszélhessen; tehát nem lehet közönyös iránta. Édes pillantásai azt látszának bizonyítani és saját szíve is azt sugá, hogy Kamilla szereti őt. Némelykor mint sötét árny vonult át lelkén korábbi gyanuja, hogy Kamillának multjában van egy sötét pont; de rátekintve e tiszta, bájos arcra, gyanuja azonnal eloszlott s csak azt érzé, hogy kimondhatatlanul szereti őt s hogy nélküle nincs számára boldogság.

A tisztartó is Felsze-giné egyenes kívánságára mindennapos vendége lett a kastély-

nak, s egyszerű, fesztelen modorával s mindig vidám kedélyével egészen elbűvölé a társaságot, s különösen Felsze-giné valóságos anyai gyöngédséget tanusított iránta. Mindenki elismerte, hogy kifogástalan gavallér, ki ép oly ügyesen mozog a szalonban, mint a milyen hősnek bizonyult a veszély pillanataiban. Igazi benső barátság fejlődött ki a két ifju között, s a tisztartó, mint alárendelt ember, tiszteletteljes szeretettel viszonzá azon heves, önfeláldozó barátságot, melyet Kálmán iránta minden alkalommal tanusított. A tisztartó leginkább a két leány társaságát kereste. Irma iránt rendkívül figyelmes volt s Kamillával szemben meleg barátságot tanusított, a nélkül, hogy egyiknek is feltűnőleg udvarolt volna; szóval: egy pillanatig sem feledkezett meg azon viszonyról, mely közte és a kastély uri hölgyei között fennállott.

A kastélyban levő vendég fiatal emberek valóságos ostrom alatt tartották a két leányt; azonban Kálmánnak és a tisztartónak mindig jutott egy-egy nyájas pillantás a leányok részéről, mely őket vigasztalhatta azon áldozatért, hogy a tért a vendégeknek kellett átengedniök.

A két leány néha-néha megszőkött az udvarlók unalmas fecsegéséi elől, s a kert leg-félreesebb részére menekült, és itt senkitől

sem zavarva, egy pár órát hol magukban, hol a véletlenül arra járó Kálmánnal és a tisztartóval elcsevegtek. Ezek valának ugy a leányoknak, mint az ifjaknak legkedvesebb percei.

Egy reggel korán együtt sétált a két leány a park egyik félreeső sétatányán.

— Egy titkot kell veled közölnöm, édes Kamilla — szólta Irma, karját társának karjába öltve.

— Titkot? — válaszolt Kamilla mosolyogva — az én kedves kicsikémnek tehát már titkai is vannak?

Irma elpirult s zavart hangon szólt:

— Én igazán nem tudom, hogy honnan jön, s valóban zavarban vagyok miattja.

— Beszélj, édesem, hisz egész kíváncsivá tész.

— Tehát képzeld! Egy idő óta csaknem minden reggel valamit találók ablakomban; majd egy virágcsokor kedvencz erdei virágaimból, majd meg egyéb kedves dolog. Emlékszem, hogy egy alkalommal egy kedves kis madárkát láttam az ágak között ugrálni. El voltam ragadtatva szépsége által, s képzeld: másnap reggel egy hasonló madárkát találtam ablakomban csinos kalitkában. Más-kor meg egy ritka szép pillangó volt tüvel oda tűzve. Emlékszem, hogy az azelőtti napon sokat futottam egy ilyen pille után.

évből úgy elősorol névleg legalább is 300 személyt, hogy közben még nem is látszik gondolkozni, s ha megpihent, tovább folytathatja. Én nem is hiszem, hogy lenne Háromszéken és Csikban egyetlen község is, a honnan csak az utóbbi időben is jelentékeny számú kitelepülés ne történt volna. Vagy csak egy körutat tegyen ismeretes székely egyén Romániában, s mindjárt meggyőződhetik, mily arányu a székely kivándorlás. Én nem utaztam ugyan sokat Romániában, de eleget arra, hogy meggyőződjem arról, hogy csak Kézdiből mily számosan mentek ki, mily sok oda benn az ismerős; bármely városba értem, mindenütt azonnal az ismerősök legioja vett körül.

Pedig azt is tudom és meg vagyok győződve, hogy azok közül, kiket személyesen is ismerek, egy sem hagyta el hazáját kedvtelésből vagy kalandvágyból; mindegyik fájó szívvél távozott; de mit tehettek egyebet, midőn itthon bevágták az útját munkásságuknak?!

Hanem így vagyunk mi sok dologgal Magyarországon; ide csángót telepítünk be nagy hajjal, ott meg a benn levő székelyeket kivándorlásra kényszerítjük.

A hol az ipar iránt semmi fogalom sincs s a hol semmi ipar nem volt, ott egy vagy más ipart igyekezzünk meghonosítani; és ott, hol a helyi viszonyok folytán még megbéklyózott lábakkal is egy meglehetősen nagy jelentőségű ipar egészen magára keletkezett és fejlődött, azt szétzúzni kényszerítjük.

Hol és melyik városnak van lélekszámarányához képest — Temesvár kivételével — több iparos a magyar birodalomban, mint pl. Kézdi-Vásárhelynek?

Mintha előre látnám ezen kérdésekre a mosolygó arcokat és hallanám azon kérdést: hát mit akarok azzal az 5 ezer lelket alig meghaladó jelentéktelen helylyel?

Bizony én azzal nagyon sokat akarnék, hanem a kérdésre csupán annyit felelek: építések csak ki az a rég tervbe vett székelyföldi vasut Brassótól, az Olt és Maros völgyén összekötve, Maros-Vásárhelyig, és metszések keresztül ezen vasut a szintén tervbe vett ojtöz-kézdivásárhelyi és ágostonfalvi, vagy még tökéletesebben ojtöz-kézdivásárhely-udvarhely-marosvásárhelyi vonallal, s ha ezzel készen vagyunk, mondjuk csak például, hogy hozzassék Kézdi-Vásárhelyre vagy Szentgyörgyre Nagy-Szebenből (hisz már különben is elég hosszú ideig volt ott) a General-Commando az ott tanyázó katonasággal, a bankfiók s mindazon államhivatalok és intézmények, melyeket nem Szeben, hanem az állam helyezett oda, és egy perczig sem kellene várni, azonnal lenne Kézdi-Vásárhely vagy Seps-Vasárhely olyan jelentőségű város, mint ma Nagy-Szeben.

S ha mindezek végrehajthatnának, a Székelyföldről Romániába költözött székelyekből — miután megtudnák, hogy jövőben tisztességes munka után itthon is meg lehet élni — önként, minden költség nélkül vissza jönne annyi, a hányat társadalmi uton sokkal több költséggel sem lehetne a felbujtogatott román és szász elemből a magyar állameszmé igaz bajnokává megnyerni.

És ez az eljárás, bármily furcsának látszik is, nemcsak hogy nem lenne igazságtalan, de sőt a legigazságosabb és legméltányosabb lenne; mert hogy egy országgrészen, hol több nemzetiség lakik, csupán az egyik legcsekélyebb számú nemzetiség területén legyen minden nagy állami hivatal, ott legyen az összes katonaság nagy része, ott legyenek a bankok és csakis ott legyen mindegyik vasut: azt én részemről indokolni nem tudom, s ezért sem helyesnek, sem igazságosnak nem tartom.

Az ily szembetűnő és a tulságig vitt dédelgetése az egyik félnek és semmivel alaposan nem indokolható hibás mellőzése a másiknak még azt is szülte és szüli, hogy nemcsak az elkényeztetett nemzetiséget teszi elfogulttá önmaga elbírálásánál, hanem még a dolgok lefolyását távolból szemlélőt is tévedésbe ejti. Innen származnak aztán az olyan hangok, hogy: „hiába, ha a Székelyföldnek nincs oly fejlett ipara!” stb.

Holott ha a szászok oly mostoha gyermekei lettek volna a magyar államnak, mint a székelyek, és a székelyek részesültek volna mindazon kedvezményekben, melyekben ők, azon esetben, azt hiszem, ma szász kérdéssről józan ember nem beszélhetne.

Azt hiszem, hogy az elmondottakban az erdélyrészi magyarság állapotát fővonásaiban ha röviden is, de hiven ecseteltem.

Az erdélyrészi magyarságot mondom, holott legfőképpen csak a Székelyföldről beszéltem. De kikből áll az erdélyrészi magyarság? Biz azoknak a mostoha szászadok viharai által okozott hézagait folytonosan — annyira, a mennyire — csak a székelység töltötte be.

Ha a székely nem lett volna Erdélyben, már régóta nem volna itt magyar.

S ha magyar nem lett volna, hogy mily viszonyban lenne ma Erdély a magyar birodalomhoz, azt tudni nem lehet.

Hanem annyi bizonyos, hogy ha a magyar állam keleti védbástyáját birtokában akarja tartani és abban vész idején bizni is ohaít, figyelmet kell hogy fordítson a székelyekre és mulhatatlanul tenni kell annyit, a mennyi szükség arra, hogy fokozott terheiket ők is elviselhessék, mert különben a jelen viszonyok között nincs mód véglészényedését és azzal járó elzúllását megakadályozni.

Az erdélyi kultur-egylet eredménydusabb művellettel nem kezdheti meg működését, mintha azt, a mit mindez óráig — az egyetemesi Beksics Gusztáv Seps-Vasárhely város tiszteletre méltó képviselője kivételével — úgy a székely képviselő, mint a székely közművelődési és közgazdasági egyesület mulasztott, megteszi, ha t. i. addig, a meddig csak szava elhalszik és befolyása terjedni fog, bátran kiáltja: bankfiókot, katonaságot és vasutat a székelyeknek is!

Molnár Józsiás.

## K.-Vásárhely város képviselő testülete

folyó hó 14-én gyűlést tartott, melynek tárgyai közül a következőket emeljük ki:

1. Polgármester előterjeszti, hogy a bor- és husfogyasztási adó tárgyában készített szabályrendelet a belügyminiszterium által visszavetett és egyszersmind a város utasítva lett, hogy új szabályrendeletet készítsen. Erre a tanács mellé egy négytagú bizottság lett kinevezve. Ezzel kapcsolatosan polgármester jelenti, hogy a bor-, hus-, sör- és czukorfogyasztási adók iránt az 1886. évre egyezséget kötött a pénzügyigazgatósággal olyformán, hogy a város, mint erkölcsi testület, fizet az államkincstárnak borfogyasztási adó fejében 2660 frtot, husért 3390 frtot, sörért 2100 frtot és czukorért 2200 frtot s így összesen 10,350 frtot. A képviselő-testület a kötött szerződést tudomásul veszi és jóváhagyja.

2. A kézdívásárhelyi „Rudolf“ kórház részére 6 öl tüzifa utalványoztatott.

3. A kézdívásárhelyi „Stephanie“ menház épületének javítására fordított 92 frt költség utalványoztatott.

4. Polgármester előterjeszti az 1886. évi városi költségvetést, mely némi csekély módosítással elfogadtatott. A költségvetés szerint a bevétel 33,645 frt 86 kban, a kiadás 33,459 frt 44 kban lett előirányozva. Pénztári maradvány 196 frt 42 kr. A képviselő-testület örömdetesen vette tudomásul, hogy a várost terhelő csekély adósság a múlt évben ismét jelentékeny összeggel apadtott s hogy a jövő évre is e czímen szép összeg lett előirányozva. A gondosan, sok szakértelemmel összeállított költségvetés adatai szerint a városnak azon esetben, ha künn levő s nagy részben már per alatt álló követelése befolyának s ezek az adósság törlesztésére fordíthatnak, alig marad több terhe 3—4 ezer forintnál, mely eredmény, tekintve, hogy pár év előtt még telekvásárlások és beruházások miatt körülbelül 17 ezer frt terhelte a várost, a kitűnő gazdálkodási rendszernek köszönhető.

5. Előterjesztetett az 1884. év végéig összeállított gyámpénztári mérleg, mely szerint az árvaszekér kezelése alatt van takarékpénztári betéti könyvekben 10,288 frt 11 kr, magán-adóslevelekben 19,901 frt 74 kr, kiskorúak tartására fennhagyott nem kamatozó tőkében 800 frt. Tartalék-alap külön könyvön 163 frt 40 kr. A pénztári mérleg tudomásul vétetett.

6. Számvizsgálók jelentése az 1884. évi számadások megvizsgálásáról tudomásul vétetvén, a pénztárnoknak a felmentvény megadatott.

7. Polgármester előterjeszti a kézdívásárhelyi foku ipariskola számadását az 1884—5. tanévről. E szerint bevéendő lett volna 1364 frt 51 kr, bevéetett 903 frt 06 kr, kiadatott 903 frt 06 kr, fedezetlen maradt 461 frt 45 kr. E különbözet oka abban rejlik, hogy a brassói kereskedelmi és iparkamara a múlt évre adott 200 frt segélyt megtagadta. Minden ilyen esetről, hol a kamara szokott szűkekléből ad tanulmányosságot, eszünkbe jut azon régi tétel, hogy t. i. mi székelyek úgy vagyunk ezen intézménnyel, mint az ember a rossz órával: mindig költünk rá, a nélkül, hogy valami hasznát vennők. Évenként fizetjük a törvényszabta illetéket, s midőn valamit kérünk, a válasz rendesen az, hogy „ez idő szerint nem adhatunk“.

8. Felolvastatik a város terhére jövő évre megállapított m. utmunka-előirányzat, mely szerint az igásmarhák létszáma 267, kétfogatu 534, kézi napszám 1506. Eddig bejelentett válságösszeg 636 frt 40 kr. Nem mulasztatjuk el ezen alkalommal ismételt ajánlani a polgárságnak ezen terhes kötelezettség pénzben való megváltását. Nem kell ahhoz bizonyítgatás, hogy mekkora könynyebbség ez az iparos- és gazdaközönségre nézve; az a csekély válság-összeg legkevésbé sincs arányban azon roppant üzleti veszteséggel, mit egyeseknek az utmunka természetben való teljesítése által kell gyakran szenvedniök. Az idő pénz, s minden városi iparos bizonyosan két annyit vesz így időben, mint a mennyit megtakarít pénzben.

9. Polgármester jelenti, hogy Kézdi-Vásárhely diszpolgárává választott Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter ur számára a diszokmány a napokban készen leend, melynek ünnepies átnyújtása végett egy küldöttség lenne a fővárosba felküldendő. Ezzel kapcsolatosan jelenti, hogy ő a napokban Budapestre rándul és az okmány átadását is egyuttal eszközöndi. Önkéntes vállalkozás folytán polgármester mellé Kovács Dániel városi pénztárnok, Török Bálint és K. Csizsár József városi képviselők nevezettek ki a küldöttség tagjaik, kik mindnyáján saját költségükön ígérték az utazást megtenni.

Szóval: bármit ohajtsak, azt reggelre egy titkos kéz oda helyezi ablakomra.

— Ez már valóban igen regényes — szólta Kamilla, mosolyogva nézve a leánykára. — És nem kísértetted meg, e titkot megfejtteni?

— Oh, igen! gyakran megpróbáltam az én tündéremet meglesni. Korán reggel felkeltem, hogy meglássam, ha jöni fog, de mindig késő volt; a csokor vagy a más valami már ott volt. Ebből azt gyanítom, hogy éjjel teszi oda ablakomra s ez engem félelemmel tölt el.

— Oh, ne félj, kedvesem, a te figyelmes tündéred nem lehet veszélyes — szólta Kamilla, mosolyogva simogatva a leányka szöke fürtjeit. — És te nem is sejtetted, hogy ki lehet az a kedves tündér?

A leányka ismét elpirult s nagy zavarban volt.

— Én nem sejttem, — szólta akadozva — nem tudhatom...

— Jer, édes kicsikém, üljünk e gyepadra, s közös erővel igyekezzünk kitalálni titkos imádó névét; mert hogy a te tündéred nem más, mint egy regényes hajlamu imádó, arról kételkednünk sem lehet.

— Oh, ne Kamilla, — kiálta ijedten a leányka — kérlek, ne beszéljünk erről, úgy sem tudjuk kitalálni.

— Te gyermek vagy, édesem. Te félsz megtudni azt, a mit tudni vágyol. Vagy tán nincs bizalmad hozzám?

— Oh, Kamilla, jobban bizom benned, mint saját magamban — szólta Irma, áradó szívettel ölelve át barátnőjét.

— Jer tehát, édesem, ülj ide mellém s találgassunk s együtt fejtjük meg a te nagy titkodat.

Kamilla átölelte barátnője karcsu derekát s a leányka ábrándos, szép fejét vállára hajtá.

Alig lehet valami vonzóbbat képzelni, mint a lombok által félig eltakart két bájos alak, a mint így, egymást átkarolva, együtt süttogtak.

— Nos, édesem, tehát kezdjünk hozzá — szólta Kamilla vigan. — Én majd sorra veszem a kastélyban időző fiatal embereket s te majd mondd el mindenikről véleményedet. Tehát először is: Árkosi Béla.

— Talán ha rólad volna szó, — szólta hamisan mosolyogva Irma — elhihetném róla, hogy ő volt a tündér, de én legkevésbé sem érdeklém őt. Ez szerelmes, de másba...

— Talán Torjai Géza?...

— Nem tartom képesnek, hogy valaki kedvéért virágot szedjen, madarakat fogjon, vagy pillét kergessen. Kövér test, hideg kebel!

Kamilla kacagva folytató:

— Gondoltam tehát tovább. Következik a dicső Takács Gyula.

— Ő, ha meg akarna valamivel lepni, legfőlebb egy lovat kötne ablakom fájához,

nem bírván előtte más élő lény értékkel, mint a szép ló. Szörnyű egyszálú ember.

— Vagy tán az ellenállhatatlan Teremi báró?

— No, ez épen nem. Ő képes volna két szál sugáron bármelyik csillagot az égről lábam elé gördíteni, de a gyöngéd figyelem ilyen apró jelei iránt nem bír fogékonysággal. Palotát ígér, hol egy szál virággal többet érhet el. Rideg, unalmas ember.

— Így tehát a titok nem leend megfejtve — folytató Kamilla. — Több fiatal ember nincs a kastélyban. Azaz hogy... igen, van még egy: a tisztartó; hanem erre gondolni sem lehet. Az nem merné azt tenni. Én sokkal ildomosabb s józanabb gondolkozásu embernek ismerem, mintsem feltegyem róla, hogy urnője leányáig merészelné emelni szemét.

Kamilla érzé, hogy a leányka egész teste reszket. Arczára nézett s látta, hogy szemei könnyekkel vannak tele.

— Irma! — kiálta fel meglepetéssel — te szereted a tisztartót!

A leányka nem szólt semmit, hanem zokogva borult barátnője kebelére.

— De az égre, édes kicsikém, mi lesz ennek a szerencsétlen szerelmnek a következménye! Gondoltál-e valaha azon nagy távolságra, mely köztet és szerelmed tárgya közt van s mely csaknem lehetetlenné teszi, hogy valaha egyesülhessetek? A ti ő régi

családokba beléphet-e egy ember, a kiről azt sem lehet tudni, hogy kicsoda, micsoda! Te és anyád tisztartója?! Mit mondana hozzá anyád, ha megtudná?

A leányka felemelé szép arcát, letörle könnyeit s nyugodt tekintettel nézett barátnője szemébe.

— Igen, Kamilla, én szeretem a tisztartót, s mondjon bármit rá a világ, az én szívem azt sugja, hogy helyesen választottam. Én büszke vagyok rá, mert ő a legderekabb férfi a világon, s én végtelen kiesinynek érzem vele szemben magamat. Megszerettem őt akkor, midőn azon borzasztó napon a hullámokkal láttam küzdeni, hogy egy néhány szerencsétlen ember életét megmenthesse, s mióta nemes szívét és egyenes jellemét bővebben ismerni tanultam, imádom őt. Bámulom őt, mint kicsiny a nagyot, mint gyöngye az erőset bámulni szokta, s ezen érzelem napról napra fokozza szerelmemet.

\* — És ő? ... kérd Kamilla.

— Azt nem tudom, — szólta szomoruan a leányka — soha legkisebb jelét sem adá, hogy viszonzozza érzelmeimet; azonban szívem azt sugja, hogy ő az én tündérem, ki minden ohajomat oly pontosan teljesíti, és ezen sejtélem engem végtelen boldoggá tesz.

Kamilla leirhatatlan pillantással nézett barátnőjére, hevesen szívéhez szorítá s lelkesülve kiáltott fel:

— A te szerelmed, drága Irmám, szent és

10. A kézdivásárhelyi mészáros-társulat kérvénye a husvárszéknek a nem szakemberektől való eltöltése iránt, mint illetékes hatósághoz, a tanácshoz utasított.

11. A csizmadia ipartársulat kérésére piaci árúhelyül tágasabb helyiség jelöltetett ki, minek végrehajtása a tanácsra bízott.

12. A városi szántók és kaszálók bérbeadása 6 évre határozatott meg.

13. Székely János indítványára 30 frt utalványoztatott a városi toronyóra javítására.

14. A város tulajdonát képező ugynevezett Winternicz-féle telek további két évre még Jánosó Mózes szeszgyárosnak bérbe adatott.

A gyűlés 1/21 órakor ért véget.

0.

## A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet mellé felállítandó női ipartanműhely tervezete.

(Folytatás.)

A tananyag tanfolyam szerinti beosztása.

I. évf.

5. §. a) A női kézimunkákból: a különböző öltéseket, u. m. beszegést, összevarrást, rávarrást, hátraöltést, türest, agyonvarrást, lepedővarrást, előöltést, ránczolást, ékek betevését, gomblyukak varrását, fehérneműjegyzést úgy begyakorolják, hogy év végével e munkák tökéletes elsajátítását egy önállóan készített munkán fokozatosan bemutatják. Gyakorolják elvált tárgyakon a beszövést, felt-felrakást vásznon, kamukán, harisnyán, színes és csikos holmin. Gyakorolják a hazai csipkék készítését, különböző rojtok utánzását, neozolást és annak betöltését. Szőnyeg-kivarrás hárászszal, abrosz- és salveta-kivarrás fejtővel vagy színes gyapottal. Csipkék és betétek készítése. Pipere munkák: neozolt kötények, lámpa-tálczák, tütartók, forgácskosarak, könyvjegyzékek készítése. Kender-törés és fonás.

b) Gazdasszonyi teendőkből: közönségebbi ételek anyagainak megismerése után, azoknak kisebb-nagyobb mennyiségbeni összeállítás, sütés- és szitálásnál segédkezés, szoba-takarítás, konyhai eszközök s padlók surlásánál való segédkezés. — Ablaktakarítás, mosogatás. Baromfitegyezésnél eljárások, a házi állatok gondozása, élelmezése.

Kerti vetemények neve, fajainak, tulajdonságának, tenyésztési módjának ismertetése. Ásás, kapálás, gyomlálás, ültetés, öntözés stb. gyakorlása.

Elméleti tantárgyakból:

a) olvasás, hetenkint 1 óra, tekintettel a növendékek nyelvértékének, földrajz- és ipartani ismereteinek szélesítésére;

b) magyar nyelvtan és írást, hetenkint 2 óra, mondattan és fogalmazás gyakorlása Gyulai Béla olvasókönyve alapján;

c) természetrajz: a gazdaság, ipar, a hasznos és nem hasznos állatok tökéletes megismerése Stampfel Kármly által kiadott, Gőnczi Pál által fordított gyűjtemény szerint, hetenkint 1 óra;

d) számtan: hazai mértékek, pénznekem ismerete, közönséges és tízedes törtekkel számítás, alkalmazva a gyakorlati életre, heti 2 órán;

e) természet: a víz- s légköri levegőből kiindulva a folyó- s légnemű testek természetana, a melegség s annak hatása, heti 1 órán;

f) háztartás- és gazdaságtanból: a gazdasági növény-termelés, állat-tenyésztés, a földmívelés célja, eszközei stb., apróbb tárgyak bevásárlása, het. 1 óra;

g) rajz és szépirás: a rajzból a mértani és szabadkézi rajz elemei, tekintettel a női munkákra, het. 1 óra; a szépirásból az apró és nagy betűk gyakorlása, het. 1 óra. Összesen 10 óra.

II. osztály tananyaga.

6. §. a) Női kézimunkákból:

A fehérnemű anyagok s azok főbb sajátosságainak ismertetése, fehérnemű-szabás és varrás. Kötés, horgolás, keret-munka s ezek alkalmazása kereskedelmi cikkekre. Ennek begyakorlása után fehér himzés, különböző minták, monogrammok. Gép-kezelés, igazítás, varrás. Csipkeverés, kendők és felöltők készítése. A mult évben tanultak ismételése s alkalmazása a gyakorlatban. Kalapok, kézelők, gallérok, fejkötők készítése, mosása és téglázása. Gép-kötés, zsinor- és gombkötés. Virágkészítés. Kenderfonás és matollálás stb.

b) Gazdasszonyi ismeretekből:

Főzés, sütés, mosás, téglázás, keményítés, ruhakitakarítás, lugzás, surlás, veteményezés, magtermelés tökéletes begyakorlása. Az ételek tápértékeinek, az ahoz szükséges anyag mennyiségének meghatározása, azok önálló elkészítése. A vetemények télre való elhelyezése. A veteményezés ideje, meleg-ágy készítése, gondozása. Házi állatok tenyésztése, táplálása.

c) Elméleti tantárgyakból:

1. Olvasás ipar- és kereskedelmi dolgokról, leírások a női munka terén feldolgozott anyagokról stb. Heti 1 óra.

2. Magyar nyelv- és írásttanból: Az ige-idők, módok és alakok begyakorlása. Üzleti fogalmazás, levelezés stb. Heti 2 óra.

3. Számtan: viszonyok és arányok, láncz-szabály, társaság-szabály, kamatos kamatszámítás. Heti 2 óra.

4. Természetrajz: az iparra nézve hasznos növények és ásványok stb. Heti 1 óra.

5. Természettan. Heti 1 óra.

6. Áttekintése a hazai történelem- és földrajznak. Heti 1 óra.

7. Szépirásból: nyomtatott nagy betűk rajzolása. Heti 1 óra.

8. Szabadkézi rajz. Heti 1 óra.

III. évf. tanfolyam.

7. §. a) Női kézi munkákból:

Női ruhaszabás és varrás különböző szöveteiből, a különböző nagyságu ruhákhoz szükséges szövetek mennyiségének, az elkészített ruha értékének meghatározása. A ruhaszabás alapján felöltők szabása és varrása. Finomabb himzés, kivarrás posztó és bársony virágokkal. Keztyű-szabás és varrás. Rátát himzés, ruhák kivarrása gépen. Paplan-készítés. Taplómunkák. Tűmunkák. Szövés.

b) Gazdasszonyi ismeretekből:

A különböző tésták dagasztása, kenyerek összeállítás. Az ételek tálalása, csirke s más szárnyasok feldarabolása, különböző garnirungok, a tálalás, asztal körüli eljárás, terítés, tányérváltás stb. Piaczi bevásárlás, eladás stb. gyakorlása. Az élelmezési anyagok felvigyázat melletti berendezése és a gazdasszonyság, háztartás hetenkinti vezetése. Sertések s más állatok gondozása, kolbász, tüdős, májas, hurka és gömböcz-töltés. Hus, szalonna elsózása, gondozása. Kisebb növendékek ruházatának foltozása, gondozása és takarítása. Egy néhány egyszerű sütemény készítése.

c) Elméleti ismeretekből:

1. Olvasás: az ifjúsági iratokból hasznos, közérdekű olvasmányok és szavalmányok tárgyalása. Heti 1 óra.

2. Magyar nyelvtanból: az eddig tanultak ismételése; írásttanból: polgári ügyiratok. Heti 2 óra.

3. Számtanból: az eltanultak ismételése, egyszerű könyvviteltan. Heti 2 óra.

4. Vegytanból: éleny, kőneny, szénsav stb. ismertetése, s más az ipar körébe tartozó dolgok szemlélés utján tárgyalása.

5. Rajz: különböző betű- és más ékitményű arabeszk-alakok szabadkézi rajzolása. Heti 1 óra.

6. Szépirás gyakorlása. Heti 1 óra.

IV. osztályát

8. §. képezi az intézetnek a kereseti tanműhely. Ez osztályba oly növendékek soroztatnak be: 1-szor, kik az előbbi 3 évf. tanfolyamot elvégezték s a női munkák egy vagy több ágából oly kiváló jártasságot szereztek, hogy készítményük, mint kereskedelmi cikkek, kereskedésekben bevétetik s onnan munkájukért annyi bért kapnak, hogy ellátás-díjuk az intézeti szabályok értelmében fedezhetik, sőt bizonyos összeget meg is tudnak takarítani; 2-szor, kik testi foglalkozásaik vagy más gyengeségeik folytán ki nem adhatók. Ezek a privátim megrendelt munkákat készítik el az ipartanító felvigyázása mellett. Keresményeik után befolyt összegből, levítve a reájuk fordított költségeket, a megmaradt rész saját nevükön takarékpénztárilag gyarapíttatik; 3-szor, ezen osztályba helyeztetik azon növendék, ki szolgálatát időközben megszüntetni kényszerítettek.

Növendékek beosztása.

9. §. A növendékek munkássági körének meghatározásánál tekintetbe kell venni a növendék természetes hajlamait és őt a női munkakör azon ágából kiképezni tökéletesen, melyre legtöbb hajlama van.

Azonban, mint a fentebbi tervből is látható, a női munkakör két ágra oszlik, u. m.: női kézimunka és gazdasszonyi ismeretek. E két ág oly szoros összeköttetésben van, hogy mellőzni egyiket vagy másikat teljes lehetetlen.

Mert oly gazdasszonyt, ki a varrást és egyszerű ruhaszabást nem ismeri, némely női kézimunkát nem ismer, jó háziasszonynak a mai előhaladott korban nem nevezhetünk. Viszont nem töltheti be női hivatását, ki csak varr vagy köt, de a főzés, sütés, mosás és más gazdasszonyi dolgokhoz nem ért. Itt tehát egyeztetni kell a dolgokat úgy, hogy a női munkára nem alkalmas leginkább a gazdasszonyi teendők gyakorlásával legyen elfoglalva, de azért a varrást, szabást, foltozást, kötést, fonást, szövést gyakorolja be. Viszont a női munkára hajlammal bíró tanuljon meg azért sütni, főzni, veteményezni stb. Ezen czélok megvalósításával érheti el intézetünk ama magaslatos feladatát, hogy a társadalomnak munkás és hasznos tagokat nevel.

(Folyt. köv.)

## Különbélék.

— Magyar terület elfoglalása a románok által.

Csik-Szépviz, Szt-Miklós és Borzsova községek közös tulajdonát képező s a romániai határ mentén fekvő erdő és legelőkből az oláhok körülbelül 300 holdnyi területet ismét elfoglaltak. A mint értesülünk, a nevezett három község gyűlést tartott, melyben a teendőket megbeszélték s elhatározták, hogy ezen körülményről Csikmegye alispánjához jelentést tesznek egyuttal megkísérlik, hogy barátságos uton az elfoglalt területet visszanyerjék. Ugy látszik, hogy kedves román szomszédaink nem tudják az enyém, tiéd törvényét tiszteletben tartani s nem respektálják a közös határrendező bizottság megállapodásait sem. Érdekel várjuk a barátságos kísérlet eredményét, melyről bővebb értesítést hozunk.

— Titkárjelölt. Az erdélyi róm. kath. státus igazgató-tanácsánál üresedésbe jött titkári állomás elnyerésére a pályázók közül — mint biztos forrásból értesülünk — Dobay József titkárjelöltnek van a legnagyobb kilá-

tása, ki mellett a székelyföldi státusgyűlési képviselők in corpore fognak fellépni. Dobay József a csiki körökben műveltségénél, képzettségénél és szerénységénél fogva kedvelt fiatal ember, kinek megválasztatása úgy a státusnak, mint a tanintézeteknek nagy előnyére válnék, mert már is a tanító-egyleti gyűléseken tudományos készütségének megfelelő, köztetszessel fogadott számos felolvasása — különösen a nevelés köréből — méltó feltűnést keltett. Mi is melegen ajánljuk a státusgyűlési tagok figyelmébe.

— Az első magyar kereskedelmi központi intézet Pototzky Kristóf csikszeredei kereskedőt, a csikszeredei takarékpénztár részvénytársaság igazgató-pénztárnokát, tiszteletbeli igazgatósági taggá választotta.

— A kézdivásárhelyi II. temetkezési egylet ügyében a kézdivásárhelyi községi bíróságnál hozott ítéletek és kötött béke-egyezségek végrehajtása elrendeltetvén, ezeknek fogantatása még e hóban kezdetét veendi. A lehető kellemetlenségek elkerülhetése végett czélszerűnek tartottuk az érdekeltek figyelmét erre még egyszer felhívni.

— Az a csodálatos esti fény, melynek megfejtésén a tudósok tavaly annyit okoskodtak, Háromszéken ismét látható. Naplemente után a látóhatár pereme délen, nyugaton és északon kipirul, mely percéről percze nő és élénkül, míg végre az egész égbolt halvány piros fényben ég, és e rózsaszín tengerben mint fehér csónak uszik tova a fehér félhold. A mostani esti fény nem oly élénk piros, mint a tavalyi, de kiterjedése sokkal nagyobb. E csodálatos tünemény Kézdi-Vásárhelyt két nap egymás után volt látható.

— Halálozás. Id. Márton János altorjai m. kir. postamester, háromszékmegyei bizottsági tag folyó hó 15-én elhalt. Békeporaira!

— Az oláh forradalmi proklamáció. Mint a kolozsvári „Ellenzék” jelenti, Tóvis felől a napokban tizennégy gyanúsított román papot szállítottak a marosvásárhelyi büfenyítő-törvényszékhez. Mint halljuk, Sebestyén Mihály főügyész kellő szigorot fejt ki a román proklamáció bűnöseinek nyomozásában; a m. kir. csendőrség és az összes hatóságok szintén hazafias kötelességüknek tartják az ország békéjének zavaróit erőlyesen nyomozni. Kolozsvárott az a hír kering, hogy Kolozsmegye egyik községében a román pap nyilvánosan felolvasta a népnek az ismeretes román proklamációt. — A dévai Hirsch testvérek elfogatására vonatkozó hír, melyet egy kolozsvári lap után közöltünk, valótlannak bizonyult.

— A Széchenyi-társulat e hó 12-én tartotta közgyűlését Nagy-Károly városban. A közgyűlésen Schlauch Lőrincz szatmári püspök elnökölt. Az érdekes főpap nagyszabásu megnyitójában általános tetszés között beszélt a magyar kultúra feladatáról. Nagy horderejű indítványt tett ez alkalommal Gr. Károlyi István. Indítványának lényege az, hogy ohahtják az országos egyesülést, de azt akép kívánják rendeztetni, hogy a társadalmi erők működése a hatóságokban hosszék szerves kapcsolatba az államhatalom e téren — t. i. a közművelődés terén — való működésével; továbbá: forduljon a társulat a megye közönségéhez s kérje fel azt, hogy a társulat céljainak előmozdítására határozza el egy százalék pótdadó behajtását. A lelkes főur ezen indítványa egyhangulag, leirhatatlan tetszés között fogadtatott el. Délben diszebedt volt, melyet számos hazafias szellemű toaszt fűszerezett.

— Uj megyeház építés. Csikmegye alispánja hirdetményt tesz közzé, mely szerint az uj megyeház építésére 65000 frt költség összeggel 1885. október 1-én az alispáni irodában árlejtést tartatik. Vállalkozni ohahtók tartoznak az 50 krajczáros bélyeggel ellátandó zárt ajánlataikhoz a vállalati összeg 5%-kát bnatpénzképen esatolni, s azt 1885. évf. szeptember 30-án délután 5 óráig a megye alispánjához benyujtani, mert a későbbben érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

— Párbaj. Gy. Gy. országgyűlési képviselő és M. Á. szolgabíró között folyó hó 12-én d. u. Gyergyó-Szt-Miklóson véres kard-párbaj volt, melyben M. Á. mellén, jobb karján és kezén súlyos sebekeket kapott, míg Gy. Gy. sértetlen maradt. A párbaj a feltételek szerint végkimerülésig folyt.

— **Tüzeset.** Folyó hó 8-án este 1/2 10 óra-kor Anda E. csürebén tűz ütött ki, melynek 2 csűr és 2 kazal széna lett a martaléka. Szerencsére teljes szélesed volt, s így a tüzet lokalizálni lehetett, mert különben a minden rendszer nélküli tüztöltés aligha erre képes lett volna. Láttuk, hogy a tüztöltésre összefutott sok ember mily fejeveszetten fut ide s tova, lármáz és kiabál a nélkül, hogy valaki rá figyelne; mindenki rendelkezni akar s diktál, csak nincs ki megtegye. Helytelen szokás itten az is, hogy a legtöbb ember az égő épület oltásával foglalkozik s a szomszéd épületekre kevesebb figyelmet fordítanak; a helyett, hogy azokat lecsolnák, elfoglalják az összes vízfordó edényeket, s így terjed a tűz rendesen oly nagyon és gyorsan. Azt hisszük, — s ezt a csikszere-dai tüztöltő egylet figyelmébe is ajánljuk — hogy nagyobb gondot a szomszéd épületek védésére kellene a tüzesetek alkalmával fordítani, mert csak ez által lehet a tüzet lokalizálni; az a kártya víz, melyet a tűzbe öntenek, sokszor egy épületet megmentene, míg ottan semmit nem használ. Legfőképpen fegyelem és szakértő tüztöltő rendelkezése szükséges, mert a futkosással és kiabálással tüzet oltani nem lehet.

— **Deés-zsibó-zilahai vasut.** Bánfi Dezső báró Szolnok-Dobokamégye főispánja engedélyt kapott egy Deéstől Zsibóig és onnan Zilahig építendő vasut előmunkálataira. A tervezett vasut építése tárgyában e hó 17-én Zsibón Wesselényi Béla bárónál értekezlet lesz.

— **Milyen a pokol?** E kérdésre a tudós Drexel Hieronymus jezsuita egy 1431-ben megjelent értekezésében a következőképp válaszol: A pokolnak 7 lakosztálya és 3 kapuja van. Minden lakosztályban 7 tüzfolyam és 7 jégfolyam folyik. Minden lakosztályban 7000 üreg van, minden üregben 7000 hasadék, minden hasadékban 7000 skorpió, melyek mindegyike 7000 csáppal bír és minden csáppban 7000 tonna mérég van. Jaj!

— **A telefon, mint időjós.** A Journal des inventeurs érdekes és hasznos kísérlet eredményét közli: ha 7—8 méter távolban két vasrudat erősítünk meg, melyeket kaucukkal borított rézsodrony egy teleffonál köt össze, úgy ez utóbbi a zivatar közeledését tompa zúgással legalább 12 órával előbb fogja jelenteni. Midőn a zivatar már közel van, oly zuhogás hallatszik, mint mikor a jégeső az ablakokat veri; minden villám olyan benyomást gyakorol, mintha rekeszre követ dobának. Ha ezt a készüléket megfelelően módosítják, a gazdák mindenesetre jó hasznát vehetik.

— **A világ legremekebb órája** a strassburgi monostor tornyán van. Készítették 1832. január 24-től 1842. október 2-ig. Készítője Schwilgne Baptist János volt. Mutatja a csillagok járását és 5000 csillag oly formán van rajta elhelyezve, hogy mindig azt látni, mely Strassburg felett van. Ezenkívül mutatja az évet, hónapot, napot, órát, a nap és hold keltét és nyugtát, a nap- és holdfogyatkozásokat, az év összes ünnepeit. A négy életkor symbolikus alakja veri rajta nappal az óranegyedeket, a halál pedig egy csonttal veri éjjel-nappal az órát. Az óra tetején van ábrázolva Krisztus. Naponkint, a mint elütötte a 12 órát, megjelenik a 12 apostol és egyenkint megállva, Krisztus fejbőlöntéssel üdvözlő őket. Ez alatt az óra mellett egy réz kakas csattogtatja szárnnyait és kukorékol. Magassága 17 méter.

— **A levelek színes pecsételése** ismét divatba kezd jönni a newyorki nőknél, és pedig meglehetősen nagy és változatos készlet felett kell rendelkezni minden divatos nőnek, mivel minden színes határozott jelentése van: üdvözlő levelek sárga, részvét-nyilatkozatok piros, szerelmes levelek kék, barátságosak biborpiros, üzleti levelek téglavörös, s meghívásokat fehér pecséttel kell leragasztani. Ha e divat általánossá lesz, már külsejéről el lehet találni a levél tartalmát.

— **A frou-frou hajviselet,** mely utóbbi időben annyira elterjedt, hogy egy elkecseregett amerikai 100 dollár ígért a szegény alapnak, ha egyszer ismét megláthatja a leányok homlokát, most már szünni kezd, legalább annyiban, hogy az új divat szerint a hajfonatot kettő választyják, két fél kör alakú, egymással szemben álló fűrtöt csinálnak be-

lőle, úgy, hogy közöttük a homlokból egy kis rész egészen szabadon marad s tisztán látható.

— Megjelent az „**Irva-olvasás gyakorlati tanítása**“. Irta Földes József, csiksomlyói tanítóképződei igazgató. Ezen 5 ivre terjedő könyvecske most második kiadásban jelenik meg. Az első kiadással — mely csekély számú példányból állott — csak azt akarta szerző elérni, hogy alkatmal adjon a gyakorlat terén működő több tanfőruinak módszere megismerésére. A gyakorlat emberei ezen módszert igen czélszerűnek, s ezen könyvecsket minden ide tartozó más könyvek között a legalkalmasabbnak találták. Kapható Csik-Szeredában, György-kab Márton kiadónál. Ára helyben 40 kr, a pénz előleges beküldése mellett postán küldve 42 kr.

## RÖVID HIREK.

A szerb király és neje Nátália szombaton megtekintették országos kiállításunkat s arról igen kedvezően nyilatkoztak. — **A Tolsztoi** hírneves orosz regényíró örültségére vonatkozó hír valótlannak bizonyult. — **Savona** közelében egy gözhajó a nagy teher miatt elsüllyedt s 16 utas a vízbe fult. — **Mitroviczában** az aljárásbíró lakásának ablakán át ismeretlen okból agyonlőtték. — **Pozsonyban** egy fiatal leány a lámpába petróleumot töltvén, nővére oly közel ért a kezében lévő égő gyúfával az üveghez, hogy a petroleum lángot vetett s a leány ruhája tetőtől talpig meggyulladt. A lángot későre sikerült elfojtani s a leány testét iszonyu sebek borították el. — **Kolozsvárt** e hó 9-én hajnalban, midőn a zsidók isteni tiszteletre gyűltek, gonosz kezek kövekkel bedobálták a zsinagóga ablakait. — **Spanyolországban** három hónap alatt 80 ezer ember halt el kolerában. — **Hajmáskér** veszprémmegyei községben egy 70 éves törpe leány él, ki daczára magas életkorának még nem volt a falu határán túl s az utcázra se bocsátják ki. Feje jóval nagyobb a rendesnél, karjai és lábszárai pedig rendkívül vékonyak. — **Athénben** egy orvostanhallgató egy reá vonatkozó közlemény miatt utját állta az „Akropolis“ szerkesztőjének s ütést mért reá, mire a szerkesztő revolvert rántott elő; a támadó helyett azonban egy francia hirlap-tudósítót sebesített meg. — **Ohio állam** néhány területében a forgószél egy millió dollárnyi kárt okozott. — **Uj csillag** tűnt fel az égen; az Andromeda csillagzatban levő nagy ködhalmaz közepén áll, fénye vörös s színházi távcső segítségével látható. — **Poroszországból** eddig 40,000 lengyelt utasítottak ki; ezek közt 12—15,000 osztrák alattvaló van. — **A Kongo** vidékén, Fokvárosból érkezett levél szerint, a nemzetközi Afrika-társulat állomásait kannibálok megtámadták, a fehér lakosokat megölték, megsütötték és megették. — **Konstantinápolyban** a lakosság összes száma hivatalos kimutatások szerint 871,562, ezek közt 364,751 nő. — **Aix környékén** az ottani püspök meglátogatván a kolera-betegeket, megkapta a betegséget és meghalt. — **Borosz-loban** az elhalt gróf Bughauss több mint 50 milliónyi vagyont hagyott hátra, holott csak mintegy 3 millióra számítottak. — **Bálint András** bodzai illetőségű rab a sepsi-szentgyörgyi járásbírósg börtönében felakasztotta magát. — **L-Patona** községben egy család mérges gombát evett s az egész család belebetegült, sőt két gyermek meg is halt. — **Budapest** közelében Üllő és Vecsés között a gyorsvonat három embert elgázolt. Kettő közülök meghalt, egy halálosan megsérült. — **Lüttichben** az ott időző állatseregletből egy nagy párducz megszökött s a legelénkebb utcán egy serfőző legényt és egy gyermeket széttepett. A tömeg rémkiáltásai folytán a fenevad egy háztetőre menekült, honnan aztán egy vadász lelőtte. — **Szivós János**, ki m. évi decz. 27-én a szeghalmi postakocsist meggyilkolva, a postakocsist kirabolta, e hó 12-én B-Gyulán kivégeztetett.

— **Legyel emlékek.** A lengyelek budapesti látogatása alkalmából érdekes cikket hoz az „Ország-Világ“ Szádeczky Lajos dr. tollából „Lengyel emlékek“ czimvel, közölve hét

gyönyörű lengyel és magyar vonatkozású képet is. Ezenkívül egy egész sorát találjuk az érdekes közleményeknek a nevezett lap legújabb (szept. 12-iki) számában. Így „A hársfa alatt“, elbeszélés Hevesi Józseftől; „Propria laus“, költemény Reviczky Gyulától; „A gyermekek mint szülőnevelők“ M. L.-tól; „Pythagoras tantétele“, elbeszélés Enrico Castelnovo-tól; Senger János fordításában; „Tündérországbán“, költemény Kempelen Farkastól; „Egy betanult szerepem, melyet sohasem játsztam el“, E. Kovács Gyulától; „Egy csók, — az utolsó“, elbeszélés Azar-tól; „Két vén gyerek“, regény Gabányi Árpádtól; „A hét története“ Székely Huszártól. A képek közül az említetteken kívül művészi voltuknál fogva figyelemre méltók: „Megzavart nyugalom“ és „Erdei magány“ s „A száraz dajka“ című sikerült genre-kép. A gazdag és nagy gonddal szerkesztett rovatok következők: Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, a kiállításról, vidéki élet, sport, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények.

## Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

| Szeptember 15-én.                       |        |
|-----------------------------------------|--------|
| Magyar aranyjáradék 60%                 | —      |
| Magyar aranyjáradék 40%                 | 99.60  |
| Magy. papírjáradék 50%                  | 92.55  |
| Magyar vasúti kölcsön                   | 148.50 |
| M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.   | 98.50  |
| M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.  | 124.—  |
| M. keleti vasúti államköt. III.         | 109.25 |
| Magyar földterhermentesítési kötvény    | 102.50 |
| M. földterhermentesít. kötv. záradékkal | 101.50 |
| Temes-bánáti földterher. kötvény        | 101.75 |
| Temes-bánáti földt. kötv. záradékkal    | 101.25 |
| Erdélyi földterhermentesítési kötvény   | 102.—  |
| Horvát-szlavon földterherment. kötv.    | 102.—  |
| Magyar szőlődezmá-váltási kötvény       | 98.—   |
| Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön       | 119.—  |
| Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy   | —      |
| Osztrák járadék papírban                | 83.10  |
| Osztrák járadék ezüstben                | 83.50  |
| Osztrák járadék aranyban                | 109.50 |
| 1860. államsorsjegyek                   | 139.—  |
| Osztrák-magyar bankrészesvény           | 867.—  |
| Magyar hitelbank-részesvény             | 290.25 |
| Osztrák hitelintézet-részesvény         | 290.—  |
| Ezüst                                   | —      |
| Cs. és kir. arany                       | 5.87   |
| 20 frankos arany                        | 9.89   |
| Német birodalmi márka                   | 61.25  |
| London (2 havi váltókért)               | 125.—  |

Felelős szerkesztők:  
Ifj. Dobay János. Sprencz György.  
Kiadó tulajdonos:  
Szabó Albert.

## Nyílt tér.\*)

### Csik-Szereda város t. rendőrkapitányához!

E napokban szemtanúja voltam annak, hogy a Sz. E.-né kis fiát fényes nappal az utcán V. szabómester kutyája megharapta, s mint hallottuk, az e miatt emelt panaszra a t. kapitány ur azt izente, hogy „én nem küldtem a gyermeket a kutyához, hogy megmarja, tartsák a szobában a gyermeket, s ott nem marja meg“.

Tekintettel ezen válasza, kérjük a kapitány urat, szíveskedjék ezen Salomoni háttározatot a városban kidoboltatni és falragaszokkal is kihirdetni, mert a közönség eddig azon balhiedelemben volt, hogy a hamis kutyákat kell kötvé tartani s nem a közönségnek az utcákat kerülni, hogy a kutyák fényes nappal meg ne marják.

Egy szemtanú.

\*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

## Pályázati hirdetmény.

A kézdivásárhelyi államilag segélyezett községi elemi népiskolánál egy rendes tanító-női állásüresedésbe jövén, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Évi fizetése 400 frt és 100 frt. lakbér. Pályázati határidő 1885. október 1. A kellően felszerelt folyamodványok Kovács István isk.-széki elnök urhoz küldendők.

K.-Vásárhelytt, 1885. szept. 13-án.

## Az iskolaszék.

Sz. 2819—1885.

tkkvi.

## Árverési hirdetményi kivonat.

A gyergyó-szt-miklósi kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy rustschuki lakos Wotsch Ferencz végrehajtónak csomafalvi Bogdán Antal végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csikszere-dai kir. törvényszék területén lévő, a csomafalvi 377. számú tjkvben 1-től 44. rsz. alatt foglalt ingatlanokra az árverést 1575 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi október hó 12-ik napján délelőtti 8 órakor Csomafalva községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság, Gyergyó-Szent-Miklóson 1885. július 14-én.

Sz. 2820. tkvi

1885.

## Árverési hirdetményi kivonat.

A gyósztmiklósi kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy rustschuki lakos Wotsch Ferencz végrehajtónak tölgyesi Bota Tódor és neje végrehajtást szenvedő elleni 278 frt 68 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csikszere-dai kir. törvényszék területén lévő, az alsótölgyesi 181. tjkvben 1—2. rsz. és a felsőtölgyesi 469. tjkvben 1. rsz. a. foglalt ingatlanokra az árverést 922 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebbi megjelölt ingatlanok az 1885. évi október hó 22-ik napján délelőtti 8 órakor Tölgyes községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagy készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyó-Szt-Miklóson, 1885. évi július 14-én. Kir. jbiróság, mint telekkvi hatóság.